

SÍNDIC DE GREUGES DE LA COMUNITAT VALENCIANA

SÍNDIC DE GREUGES DE LA COMUNITAT VALENCIANA REGISTRE GENERAL
27/05/2010
EIXIDA NUM. 21310

Ajuntament d'Alcoi
Sr. Alcalde-Presidente
Pl. d'Espanya, 1
ALCOI - 03801 (Alacant)

=====
Ref. queixa núm. 093628
=====

Assumpte: discriminació del valencià en publicitat institucional.

Senyor,

Vam rebre en esta institució un escrit de queixa signat pel Sr. (...), que va estar registrat amb el número indicat més amunt.

Substancialment exposava els següents fets i consideracions:

- *“Que durant les festes de Nadal els anuncis municipals inserit en la premsa per promoure determinats esdeveniments d'Alcoi, com ara el Betlem de Tirisiti, Les Pastorettes, La Burreta o la Cavalcada de Reis exclouen el valencià.*
- *Que considera que l'Ajuntament d'Alcoi vulnera l'article 5 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana que instaura un règim de bilingüisme que imposa a tots els poders públics ubicats a la Comunitat Valenciana, tant autonòmics com locals, l'obligació de conèixer i usar les dues llengües sense que pugua prevaldre una sobre l'altra, com també l'article 2 de la Llei d'ús i ensenyament del valencià, que regula l'ús normal i oficial del valencià, com també el propi Reglament de Normalització Lingüística de l'Ajuntament d'Alcoi, aprovat en sessió extraordinària que va tenir lloc el 25 de gener de 1990, que en el seu article 6 imposa a l'Ajuntament d'Alcoi l'obligació de promoure i utilitzar el valencià en la difusió de les activitats municipals mitjançant anuncis en diaris, revistes i altres publicacions, falques radiofòniques, cartells, fullets, catàlegs de publicitat, memòries, etc.*
- *Que la circumstància descrita també es va donar en la campanya inserida en el periòdic Alcoy te espera. Alcoy is waiting for you, que durant la setmana compresa entre el 23 i 24 d'agost de 2008 es va distribuir gratuïtament en els accessos a les platges de Benidorm i Gandia, i que promovia el turisme interior.”*

En considerar que la queixa reunia els requisits establits en els articles 12 i 17 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, del Síndic de Greuges, va estar admesa, en vam donar trasllat de conformitat amb el que determina l'article 18.1 de la llei esmentada, a fi de contrastar les al·legacions formulades per la persona interessada li vam demanar que ens remetera informació suficient sobre la realitat d'aquelles i de la resta de circumstàncies concurrents en este supòsit.

La comunicació rebuda de l'Ajuntament d'Alcoi donava compte del següent:

“(...) En relación al primer párrafo de su escrito en el que dice textualmente “...Que durant les festes de Nadal els anuncis municipals inserit en la premsa per promoure determinats esdeveniments d'Alcoi, com ara el Betlem de Tirisiti, Les Pastorettes, La Burreta o la Cavalcada de Reis exclouen el valencià”, por este Departamento de Fiestas, se remitieron varios escritos a los correspondientes medios de comunicación locales (Radio Alcoy y Periódico Ciudad) para publicitar los anuncios que se adjuntan (anexo I y anexo II), en los cuales se puede comprobar que el texto que va dirigido al público en general está escrito en la lengua valenciana.

. En cuanto a la alusión al Betlem de Tirisiti, se puede comprobar en la página Web de este Ayuntamiento, www.ajualcoi.or, que cualquier ciudadano interesado en los contenidos de dicha página, tiene la posibilidad de optar por cualquiera de los tres idiomas allí disponibles: castellano, valenciano e inglés. No obstante lo anterior, se acompañan copias de los folletos de la programación, memoria descriptiva, horarios, cartelería, carta a todos los colegios de esta ciudad, y calendario de representaciones del Betlem de Tirisiti con motivo de las pasadas Fiestas de Navidad 2009 y Reyes Magos 2010, expresados igualmente en las lenguas castellana, inglés y francés (anexo III).

. Los únicos documentos que se han publicado y que van dirigidos al público en general, relacionados con los actos que se denuncian, tales como Les Pastorettes, La Burreta, Bando Real y Cabalgata de los reyes Magos, están impresos única y exclusivamente en la lengua valenciana, a excepción de las bases del concurso anual del cartel de los Reyes Magos que está impreso de forma bilingüe (anexo IV), octavillas de Les Pastorettes (anexo V), y el Bando Real (anexo VI).

. En la Comunidad Valenciana existen, tal y como refleja el Estatuto de Autonomía, dos idiomas cooficiales, el castellano y el valenciano. Todos los años, desde este Ayuntamiento, a través del Gabinet Municipal de Normalització lingüística, se editan cartas a los Reyes Magos en valenciano (ver anexo VII). Al ser este año especial, desde la Comisión organizadora del 125 Aniversario de la Cabalgata de Reyes de Alcoy, se acordó realizar unas cartas especiales únicamente para este año, en el que debido a su repercusión en toda la nación española, se creyó conveniente utilizar el idioma español. No obstante, adviértase que la carta no está impresa exclusivamente en castellano, sino que la figura del matasellos, así como el logo del 125 Aniversario está expresado en lengua valenciana (anexo VIII).

. De igual modo, se acompañan fotocopias de los anuncios publicados en los diario Periódico Ciudad de Alcoy y Diario Información de Alicante, expresados igualmente en lengua valenciana, y que fueron gestionados en su día por el Departamento de Prensa de esta Corporación Municipal (anexo IX).

Por todo ello, este departamento de Fiestas, considera que de ningún modo se ha vulnerado el artículo 5 del Estatuto de Autonomía de la Comunitat Valenciana, ni el artículo 2 de la Ley de Uso y Enseñanza del Valencià, ni el artículo 6 del Reglamento de Normalització Lingüística de l'Ajuntament d'Alcoi, aprobado en sesión extraordinaria de fecha 25 de enero de 1990, debido a que todas las publicaciones, cuñas publicitarias, cartelería, folletos y demás documentación, cuyo trámite ha tenido origen en este Departamento, ha excluido el idioma valenciano en su publicación. (...)”

El interesado, a quien dimos traslado de la comunicación recibida, no formuló alegación alguna por lo que finalizada la tramitación ordinaria de la Queja procedemos a resolver el expediente con los datos que obran en el mismo, por lo que le ruego considere los argumentos que a continuación le expongo y que constituyen los fundamentos de la Resolución con la que concluimos:

En primer lloc, hem de dir que esta institució és conscient de l'esforç econòmic que comporta, sobretot per als petits ajuntaments, configurar pàgines web oficials, emetre impresos, fullets i publicitat institucional en les dues llengües cooficials de la Comunitat Valenciana, i que, de vegades, esta actuació és endarrerida davant necessitats més urgents com ara els servicis socials, la dependència, els menors, els ancians, l'educació o petites infraestructures.

No obstant això anterior, el Síndic de Greuges, alt comissionat dels drets fonamentals dels valencians, recollits en el títol I de la Constitució espanyola i en el títol II de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, no pot deixar de fer una reflexió sobre l'adequat respecte als drets lingüístics dels ciutadans i sobre la cooficialitat lingüística vigent a la Comunitat Valenciana.

En primer lloc, hem de prendre com a punt de partida el manament establert en l'article 3r de la nostra Constitució, que disposa que el castellà és la llengua oficial de l'Estat i, al seu torn, assenjala que la resta de llengües espanyoles seran també oficials en les comunitats autònomes respectives, de conformitat amb els respectius estatuts.

Així, la nostra norma fonamental fa ressaltar la riquesa de les diferents modalitats lingüístiques d'Espanya, com a patrimoni cultural que haurà de ser objecte d'especial protecció i respecte.

En connexió amb el que disposa la Constitució espanyola, l'article 5é de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana encomana a la Generalitat Valenciana garantir l'ús normal i oficial tant del castellà com del valencià, i d'esta manera s'hi instaura un règim de bilingüisme que imposa als poders públics del territori autonòmic o local l'obligació de conèixer i utilitzar les dos llengües oficials, sense que pugua prevaldre l'una sobre l'altra.

La Llei valenciana 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, dictada com a desplegament del que disposa l'Estatut d'autonomia, estableix, en l'article 2n, que el valencià és la llengua pròpia de la Generalitat Valenciana i de l'Administració pública, com també de la local i de totes les corporacions i institucions públiques que en depenen.

Amb tot això, no hi ha dubte sobre la manifesta obligació de les administracions públiques, tant autonòmiques com locals, d'adequar, des d'un punt de vista lingüístic, les vies o els mitjans de comunicació amb els administrats, i facilitar les relacions mútues a través de l'efectiva i real implantació d'un règim de cooficialitat d'ambdues llengües, tal com estableix tant la Constitució espanyola, l'Estatut d'autonomia i la Llei 4/1983, d'ús i ensenyament del valencià.

Esta cooficialitat ha de quedar palesa en totes les manifestacions de l'Administració pública i ha de bandejar qualsevol forma de discriminació lingüística.

La legislació vigent quant a l'ús del valencià és clara i no admet cap interpretació, i tot i que esta institució reconeix els esforços de l'Administració pública valenciana per a adaptar les seues estructures al règim de cooficialitat lingüística instaurat per la Constitució espanyola i per l'Estatut d'autonomia, no pot sinó cridar l'atenció sobre el fet que la Llei d'ús i ensenyament del valencià està vigent des de fa més de 25 anys i que en el títol tercer reconeix el dret de tots els ciutadans a ser informats pels mitjans de comunicació socials tant en valencià com en castellà i a utilitzar indistintament les dos llengües quan hagen d'usar-les, i, d'una altra banda, la citada Llei d'ús i ensenyament del valencià, en les seues disposicions transitòries estableix un termini de tres anys perquè les distintes àrees de l'Administració valenciana duguen a terme les disposicions d'esta (un termini que s'ha superat a l'excés, si tenim en compte que la LUEV va entrar en vigor l'any 1983), per a adaptar les seues estructures al règim de cooficialitat lingüística.

No obstant això, Senyor, en la tramitació de l'expedient de referència, ha sorgit altra qüestió sobre la qual esta institució no pot deixar de pronunciar-se, relativa al fet que el present expedient s'inicia, com vosté sap, com a conseqüència d'un escrit dirigit a esta institució per l'interessat, íntegrament redactat en valencià.

En conseqüència, i com a garantia dels drets reconeguts en la Llei d'ús i ensenyament del valencià, la petició d'informe que els va ser realitzada, es va fer en la llengua triada per l'interessat, això és, en valencià. No obstant això, l'informe remés per vosté es troba redactat íntegrament en llengua castellana.

Una de les conseqüències essencials que es deriven dels mandats continguts en la Constitució Espanyola, l'Estatut d'Autonomia i la Llei d'ús i ensenyament del valencià, és el dret que assistix a qualsevol ciutadà, en les seues relacions amb l'Administració, a triar la llengua en què este desitge que es produïsquen les comunicacions i la tramitació dels expedients, del qual sorgix el correlatiu deure de l'Administració de respectar esta elecció i d'emprar, al llarg de tot el procediment, l'idioma que haguera estat triat. D'acord amb això, l'article 11 de la Llei d'ús i ensenyament del valencià declara que "en aquelles actuacions administratives iniciades a instància de part i en què hi haja altres interessats que així ho manifesten, l'Administració actuant haurà de comunicar-los tot el que els afecte en la llengua oficial que trien, qualsevol que siga la llengua oficial en què s'haguera iniciat. 2. De la mateixa manera, siga quina siga la llengua oficial emprada, en els expedients iniciats d'ofici, les comunicacions i la resta d'actuacions es faran en la llengua indicada pels interessats".

En el present expedient, però, la remissió de l'informe ha estat en castellà, tot i que la llengua triada pel ciutadà ha estat el valencià, la qual cosa no s'ajusta als mandats legals anteriorment exposats.

De conformitat amb tot el que hem exposat més amunt, **SUGGERIM A L'AJUNTAMENT D'ALCOI** que en pròximes campanyes publicitàries institucionals com la que ara ens ocupa, adopte totes les mesures que siguen necessàries perquè els fullets i formularis estiguen redactats en les dues llengües cooficials de la Comunitat valenciana, de manera que no puga prevaldre una llengua sobre l'altra, ja que allò que ha d'orientar a tots els poders públics

autonòmics i locals és salvaguardar la llibertat d'opció lingüística i impulsar l'ús del valencià en tots els àmbits de la vida pública. Així mateix, d'acord amb la normativa citada, hem de **RECORDAR-LI ELS DEURES LEGALS** que la **Constitución Española** i la legislació vigent li imposa de respectar els drets lingüístics dels administrats, i d'utilitzar en tots els procediments i en qualsevol altres formes de relació amb ells la llengua (castellana o valenciana) triada per ells.

En virtut de l'art. 29.1 de la Llei 11/1988, reguladora del Síndic de Greuges, li recordem el deure de donar compliment al que disposa la legislació vigent sobre l'ús del valencià, d'acord amb el que hem indicat en el cos d'este escrit, la qual cosa se li comunica perquè, en el termini d'un mes, ens remeta l'informe preceptiu en què ens ha d'indicar si accepta la recomanació que li fem o, si s'escau, les raons que considere per a no acceptar-la.

Perquè en prenga coneixement li fem saber, així mateix, que a partir de la setmana següent a la data en què s'ha dictat, la present resolució serà inserida en la pàgina web de la institució.

Atentament,

José Cholbi Diego
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana